

United Nations
Nations Unies

International
Criminal Tribunal
for the former
Yugoslavia

Tribunal Pénal
International pour
l'ex-Yougoslavie

SAŽETAK PRESUDE ŽALBENOG VEĆA

(Isključivo za medije. Nije zvaničan dokument)

ŽALBENO VEĆE

Hag, 5. maj 2009.

Sažetak presude Žalbenog veća Tužilac protiv Mileta Mrkšića i Veselina Šljivančanina

U nastavku sledi sažetak presude koji je danas pročitao sudija Meron:

Događaji na kojima se zasniva ovaj predmet desili su se 20/21. novembra 1991. godine, a odnose se na zlostavljanje i pogubljenje Hrvata i drugih nesrba koje su srpske snage izvele iz vukovarske bolnice 20. novembra 1991. Grad Vukovar bio je predmet napada Jugoslovenske narodne armije (u daljem tekstu: JNA) od avgusta do novembra 1991. Tokom tromesečne opsade grad je većim delom uništen granatiranjem JNA, a na stotine ljudi je poginulo. Kad su srpske snage zauzele grad ubijeno je još nekoliko stotina nesrba. Većina preostalih nesrpskih stanovnika ovog grada prognana je u roku od nekoliko dana nakon pada Vukovara. Tokom poslednjih dana opsade nekoliko stotina ljudi potražilo je utočište u vukovarskoj bolnici u nadi da će biti evakuisano u prisustvu međunarodnih posmatrača.

Zagrebački sporazum sklopljen 18. novembra 1991. predviđao je takvu evakuaciju; međutim, ujutru 20. novembra 1991. vojnici JNA izvršili su trijažu u vukovarskoj bolnici i izabrana lica ukrcali u autobuse. U najmanju ruku, velika većina izabranih lica bili su ratni zarobljenici. Zarobljenici su prvo transportovani do kasarne JNA u Vukovaru, a zatim na farmu svinja na Ovčari. Na Ovčari su ti zarobljenici iskrcani iz autobusa i držani u hangaru. Skoro svi zarobljenici su, pri izlasku iz autobusa, prisiljeni da prođu kroz špalir srpskih vojnika koji su ih okrutno tukli raznim predmetima, uključujući drvene štapove, kundake, motke, lance i štake, i pritom ih vredali. Premlaćivanja su se nastavila u hangaru i trajala su satima. Mnoge su udarali nogama ili predmetima kao što su metalne šipke i kundaci. Te večeri su povučeni pripadnici JNA koji su čuvali zarobljenike, ostavljajući ih na milost i nemilost pripadnicima Teritorijalne odbrane (u daljem tekstu: TO) i paravojnim snagama. Pretresno veće je konstatovalo da su, nakon povlačenja 80. motorizovane brigade, pripadnici TO i paravojnih snaga ubili skoro 200 tih lica na Ovčari i pokopali ih u masovnoj grobnici. Ta lica su navedena u prilogu Prvostepene presude.

Mile Mrkšić je u periodu relevantnom za Optužnicu bio pukovnik u JNA i komandant Gardijske motorizovane brigade i Operativne grupe Jug (u daljem tekstu: OG Jug). Kao komandant OG Jug, komandovao je svim srpskim snagama, uključujući JNA, TO i paravojne snage. Gospodin Mrkšić je osuđen po članu 3 i 7(1) Statuta za: ubistvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja, jer je pomagao i podržavao ubistvo 194 lica navedena u prilogu Prvostepenoj presudi, na jednoj lokaciji u blizini hangara na Ovčari 20. i 21. novembra 1991. godine; za mučenje kao kršenje zakona i običaja ratovanja, jer je pomagao i podržavao mučenje ratnih zarobljenika u hangaru na Ovčari 20. novembra 1991. godine; kao i za okrutno postupanje kao kršenje zakona i običaja ratovanja, jer je pomagao i podržavao održavanje nehumanih uslova zatočenja u hangaru na Ovčari 20. novembra 1991. godine. Oslobođen je optužbi za sva krivična dela koja su mu stavljena na teret kao zločini protiv čovečnosti, a to su progon, istrebljenje, ubistvo, mučenje i nehumana dela. Pretresno veće ga je osudilo na jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od 20 godina.

Veselin Šljivančanin je u periodu relevantnom za Optužnicu bio major u JNA i načelnik organa bezbednosti kako Gardijske motorizovane brigade tako i OG Jug. Pretresno veće je konstatovalo da je g. Mrkšić zadužio g. Šljivančanina da izvrši evakuaciju vukovarske bolnice. Veće je zaključilo da je njegova odgovornost obuhvatala sprovođenje trijaže, identifikovanje osumnjičenih za ratne zločine koji su izvedeni iz vukovarske bolnice 20. novembra 1991. godine, njihov prevoz i obezbeđenje, kao i evakuaciju civila. Pretresno veće ga je osudilo po članu 3 i 7(1) Statuta za pomaganje i podržavanje mučenja ratnih zarobljenika u hangaru na Ovčari 20. novembra 1991. godine. Nije ga osudilo za okrutno postupanje kao kršenje zakona i običaja ratovanja jer bi to, zajedno s osudom za mučenje

Internet address: <http://www.icty.org>

Media Office/Communications Service

Churchillplein 1, 2517 JW The Hague. P.O. Box 13888, 2501 EW The Hague. Netherlands

Tel.: +31-70-512-8752; 512-5343; 512-5356 Fax: +31-70-512-5355

koja mu je izrečena, predstavljalo nedopustivu kumulativnu osudu. Pored toga, oslobodilo ga je optužbi po svim tačkama kojima se teretio za zločine protiv čovečnosti, kao i za ubistvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja. Pretresno veće mu je izreklo jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od pet godina.

Sledeći praksu ovog Međunarodnog suda neću da čitam tekst presude, sem dispozitiva. Umesto toga, izneću rezime žalbenih osnova i zaključaka Žalbenog veća. Ovaj rezime nije deo pismene presude koja je jedini merodavan prikaz odluka i obrazloženja Žalbenog veća. Kopije pismene presude biće na raspolaganju stranama u postupku po završetku ovog zasedanja.

II. ŽALBENI OSNOVI

Tužilaštvo (u daljem tekstu: Tužilac) je podnelo žalbu na Prvostepenu presudu po četiri osnova i predložilo da Žalbeno veće: poništi oslobađajuću presudu izrečenu Veselinu Šljivančaninu i Miletu Mrkšiću prema članu 5 Statuta za zločine protiv čovečnosti; da obori oslobađajuću presudu izrečenu Veselinu Šljivančaninu za ubistvo kao kršenje zakona i običaja ratovanja; da preinači i poveća kazne izrečene Veselinu Šljivančaninu i Miletu Mrkšiću kako bi ispravno odražavale težinu njihovog kašnjenog ponašanja; i najzad, da preinači i poveća kazne izrečene Veselinu Šljivančaninu i Miletu Mrkšiću u slučaju da Žalbeno veće odluči da donese nove osuđujuće presude prema članu 5 Statuta.

Gospodin Mrkšić je uložio žalbu na Prvostepenu presudu po jedanaest žalbenih osnova. On traži da ga Žalbeno veće oslobodi osuda prema članu 3 Statuta za pomaganje i podržavanje krivičnog dela ubistva, mučenja i okrutnog postupanja. On, osim toga, smatra da je Pretresno veće pogrešilo kad mu je izreklo kaznu zatvora u trajanju od 20 godina.

Gospodin Šljivančanin je uložio žalbu na Prvostepenu presudu po šest žalbenih osnova. On traži da Žalbeno veće poništi Prvostepenu presudu i zaključi da on nije kriv za pomaganje i podržavanje mučenja kao kršenje zakona i običaja ratovanja prema članu 3 Statuta, odnosno, da alternativno tome naloži da se održi novo suđenje po ovoj tački ili da, ukoliko potvrdi osuđujuću presudu, smanji kaznu zatvora od pet godina koju je izreklo Pretresno veće.

Žalbeno veće je saslušalo argumente strana u postupku u vezi s ovim žalbama 21. i 23. januara 2009. godine.

Pre nego što se osvrnem na žalbe g. Mrkšića i g. Šljivančanina, ukratko ću se osvrnuti na prvi žalbeni osnov Tužioca jer se tiče jednog pravnog pitanja koje je relevantno za obojicu.

U svom prvom žalbenom osnovu Tužilac tvrdi da je Pretresno veće pogrešilo u primeni prava kad je postavilo uslov da individualne žrtve zločina protiv čovečnosti prema članu 5 Statuta mora da budu civili, čime su izuzeta lica van borbenog stroja, te da je zbog toga pogrešilo donevši osuđujuće presude samo za ratne zločine. Žalbeno veće konstatuje da civilni status žrtava, broj civila i udeo civila u civilnom stanovništvu jesu relevantni faktori za utvrđivanje da li je zadovoljen opšti uslov člana 5 Statuta o napadu usmerenom protiv civilnog stanovništva, ali da ne postoji uslov, niti zločini protiv čovečnosti imaju takvo obeležje, da žrtve osnovnih krivičnih dela moraju da budu civili. Stoga Žalbeno veće prihvata prvi žalbeni osnov Tužioca u delu u kojem se tvrdi da je Pretresno veće pogrešno primenilo pravo kad je konstatovalo da, za svrhe člana 5 Statuta, žrtve zločina protiv čovečnosti moraju da budu civili, zbog čega su lica van borbenog stroja izuzeta iz žrtava zločina protiv čovečnosti.

Premda je Pretresno veće pogrešno primenilo pravo kad je iznelo dodatni uslov da žrtve osnovnih krivičnih dela obuhvaćenih članom 5 Statuta budu civili, Žalbeno veće se slaže s Pretresnim većem - mada iz drugih razloga - da "nisu ispunjeni preduslovi u vezi s nadležnošću iz člana 5 Statuta". To stoga što su u ovom predmetu izvršioi krivičnih dela počinjenih nad zarobljenicima na Ovčari postupali u uverenju da su njihove radnje usmerene protiv pripadnika hrvatskih oružanih snaga. Činjenica da su tako postupali isključuje postojanje namere da njihove radnje budu deo rasprostranjenog i sistematskog napada na civilno stanovništvo Vukovara, pa su, shodno tome, njihove radnje toliko udaljene od napada da ne može da se uspostavi neksus. Žalbeno veće konstatuje da se, zbog nepostojanja nekusa traženog članom 5 Statuta, počinjena krivična dela ne mogu okvalifikovati kao zločini protiv čovečnosti. Shodno tome, Žalbeno veće odbacuje prvi žalbeni osnov Tužioca u svim drugim aspektima i potvrđuje oslobađajuće presude izrečene g. Šljivančaninu i g. Mrkšiću prema članu 5 Statuta.

Žalba Mileta Mrkšića

U svom prvom, drugom, trećem, četvrtom, šestom i desetom osnovu za žalbu g. Mrkšić tvrdi da je Pretresno veće pogrešilo primenivši pogrešni standard dokazivanja, odnosno normu 'van razumne sumnje'. Međutim, Žalbeno veće konstatuje da on nije uspeo da pokaže da je Pretresno veće pogrešilo u primeni tog standarda dokazivanja.

U svom prvom osnovu za žalbu g. Mrkšić iznosi da je Pretresno veće pogrešno ocenilo ulogu i odgovornost 80. motorizovane brigade, njenu komandnu strukturu i relevantne dokaze. Žalbeno veće primećuje da značajan broj tvrdnji g. Mrkšića, iznesenih u okviru ovog osnova za žalbu, jednostavno predstavlja ponavljanje već ranije iznesenih argumenata koje je Pretresno veće odbacilo, pri čemu se ne navodi jasno objašnjenje kako njegovi argumenti potkrepljuju navode iznesene u prvom osnovu za žalbu. Gospodin Mrkšić nije uspeo da izvrši svoju obavezu dokazivanja i Žalbeno veće stoga odbija njegov prvi osnov za žalbu u celosti.

U drugom osnovu za žalbu g. Mrkšić tvrdi da je Pretresno veće pogrešilo u analizi odgovornosti organa bezbednosti za izdvajanje i transport ratnih zarobljenika iz vukovarske bolnice. Žalbeno veće primećuje da je značajan broj njegovih tvrdnji u žalbenom postupku tek ponavljanje argumenata iz njegovog Završnog podneska u prvostepenom postupku koje je Pretresno veće odbacilo, a neki od njegovih argumenata ignorišu relevantne zaključke Pretresnog veća. Shodno tome, Žalbeno veće odbija njegov drugi osnov za žalbu u celosti.

U trećem osnovu za žalbu g. Mrkšić tvrdi da je Pretresno veće pogrešilo u vezi s ulogom i odgovornošću oficira u kasarni JNA. On tvrdi da je Pretresno veće pogrešilo u vezi s vremenom kad je izvršen transfer i održana sednica "vlade" srpske autonomne oblasti (dalje u tekstu: SAO). Međutim, Žalbeno veće primećuje da je Pretresno veće pažljivo razmotrilo sve protivrečne dokaze s tim u vezi i nema pokazatelja da je Pretresno veće potpuno zanemarilo bilo koji od dokaznih predmeta. Shodno tome, Žalbeno veće odbija treći osnov za žalbu g. Mrkšića u celosti.

U četvrtom osnovu za žalbu g. Mrkšić iznosi navode o greškama u vezi sa sednicom "vlade" SAO. I ponovo, celi niz argumenata g. Mrkšića predstavlja tek ponavljanje tvrdnji iznesenih u njegovom Završnom podnesku ili pak ponavljanje navoda iznesenih u drugim osnovima ili podosnovima za žalbu koji su već odbijeni. Shodno tome, Žalbeno veće odbija četvrti osnov za žalbu g. Mrkšića u celosti.

U petom osnovu za žalbu g. Mrkšić tvrdi da je Pretresno veće pogrešno utvrdilo činjenično stanje kad je zaključilo da je on bio informisan o događajima na Ovčari pre dnevnog referisanja u Negoslavicima 20. novembra 1991. Međutim, Žalbeno veće konstatuje da g. Mrkšić nije uspeo da pokaže da je bilo koja od grešaka koje on tvrdi da je učinilo Pretresno veće u vezi s tim zaključkom dovela do sudske greške. Shodno tome, Žalbeno veće odbija peti osnov za žalbu g. Mrkšića u celosti.

U šestom osnovu za žalbu g. Mrkšić tvrdi da je Pretresno veće pogrešilo kad je zaključilo da je on naredio povlačenje 80. motorizovane brigade s Ovčare. On osporava vreme zapovesti u vezi s povlačenjem; zaključak da je bio dva puta informisan o događajima na Ovčari; i tvrdi da je Pretresno veće pogrešno ocenilo ulogu kapetana Dragog Vukosavljevića i pukovnika Radoja Trifunovića tog 20. novembra 1991. U odnosu na sve te argumente g. Mrkšić nije pokazao da su činjenične ocene Pretresnog veća, sagledane s dužnim poštovanjem, pogrešne. Shodno tome, Žalbeno veće odbija šesti osnov za žalbu g. Mrkšića u celosti.

U sedmom osnovu za žalbu g. Mrkšić iznosi da je Pretresno veće pogrešilo kad je zaključilo da je on u Beograd otputovao ili kasno uveče 20. novembra ili rano izjutra 21. novembra 1991. i tvrdi da je to dovelo do pogrešnog zaključka da je on naložio povlačenje vojne policije s Ovčare. Žalbeno veće konstatuje da argumenti g. Mrkšića ne pokazuju da je Pretresno veće pogrešno utvrdilo činjenično stanje, što je dovelo do sudske greške, i odbija njegov sedmi osnov za žalbu u celosti.

U osmom osnovu za žalbu g. Mrkšić tvrdi da je Pretresno veće pogrešilo kad je zaključilo da je Komanda OG jug, za koju je on bio nadležan, bila odgovorna za područje Vukovara u periodu od 8. oktobra do 24. novembra 1991. Njegovi argumenti u biti ponavljaju tvrdnje ranije iznesene tokom suđenja koje je Pretresno veće odbacilo i ne uspevaju da objasne kako je greška o kojoj se iznose navodi u jednom od njegovih podosnova za žalbu imala ikakvog učinka na zaključke Pretresnog veća, da bi dovela do sudske greške. Shodno tome, Žalbeno veće odbija njegov osmi osnov za žalbu u celosti.

U devetom osnovu za žalbu g. Mrkšić tvrdi da je, usled činjeničnih grešaka o kojima se iznose navodi u prethodnih osam osnova za žalbu, Pretresno veće pogrešno primenilo pravo kad ga je proglasilo krivim na osnovu člana 7(1) Statuta za pomaganje i podržavanje krivičnih dela ubistva, okrutnog postupanja i mučenja. Neki od argumenata koji idu tome u prilog ili su već navedeni u njegovim prethodnim osnovama za žalbu i odbijeni, ili se njima ponavljaju tvrdnje već iznesene na suđenju, pri čemu ni na koji način nije pokazano da je Pretresno veće, time što ih je odbacilo, učinilo grešku koja bi zahtevala intervenciju Žalbenog veća. Shodno tome, g. Mrkšić nije uspeo da pokaže da je Pretresno veće na bilo koji način pogrešno primenilo pravo i tako obesnažilo Prvostepenu presudu kad je donelo svoje zaključke o njegovoj *mens rea* u vezi s pomaganjem i podržavanjem ubistva ratnih zarobljenika.

U devetom osnovu za žalbu g. Mrkšić isto tako tvrdi da je usled pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, o čemu se navodi iznose u prethodnih osam osnova za žalbu, Pretresno veće pogrešno primenilo pravo kad je zaključilo, na osnovu člana 7(3) Statuta u vezi s komandnom odgovornošću, da je on počinio ubistvo, okrutno postupanje i mučenje. Međutim, Žalbeno veće podseća da Pretresno veće g. Mrkšića nije proglasilo krivim na osnovu člana 7(3) Statuta. S obzirom na gorenavedeno, Žalbeno veće odbija deveti osnov za žalbu g. Mrkšića u celosti.

U desetom osnovu za žalbu g. Mrkšić iznosi ono što naziva "spornim činjenicama". Reč je o činjenicama za koje on prihvata da nisu bile od osobite važnosti za Pretresno veće dok je donosilo svoju odluku, no za koje on tvrdi da su važne za odbranu i poziciju JNA. Žalbeno veće ponavlja da sve dok su činjenični nalazi na kojima se zasniva osuđujuća presuda i kazna izrečena g. Mrkšiću valjani, opšte je pravilo da će Veće odbiti da se bavi greškama u vezi s drugim činjeničnim zaključcima koji nemaju uticaja na Prvostepenu presudu. S obzirom na to, i budući da on priznaje da greške o kojima se iznose navodi u ovom osnovu za žalbu nemaju uticaja na osuđujuću presudu ili kaznu, Žalbeno veće odbija deseti osnov za žalbu g. Mrkšića u celosti.

Budući da se jedanaesti osnov za žalbu g. Mrkšića tiče njegove kazne, o njemu će se govoriti na kraju ovog sažetka, u delu posvećenom odmeravanju kazni. Osvrnuću se sada na žalbu g. Šljivančanina.

Žalba Veselina Šljivančanina

U svom prvom osnovu za žalbu g. Šljivančanin iznosi da je Pretresno veće pogrešilo kad je konstatovalo da je on poslepodne 20. novembra 1991. bio na Ovčari. On tvrdi da je Pretresno veće pogrešilo kad se oslonilo isključivo na iskaz svedoka P009. Žalbeno veće konstatuje da je Pretresno veće valjano ocenilo dokaze prilikom izvođenja svog zaključka i odbija njegov prvi osnov za žalbu u celosti.

Gospodin Šljivančanin u drugom osnovu za žalbu osporava pomaganje i podržavanje nečinjenjem kao vid odgovornosti. U prilog tome on tvrdi, prvo, da pomaganje i podržavanje nečinjenjem ne predstavlja vid odgovornosti koji je u nadležnosti Međunarodnog suda. Međutim, Žalbeno vijeće konstatuje da je Pretresno veće valjano ocenilo da je pomaganje i podržavanje nečinjenjem prihvaćen vid odgovornosti koji spada u nadležnost Međunarodnog suda.

Gospodin Šljivančanin takođe tvrdi da nije bio unapred obavešten da će se tužilac osloniti na taj vid odgovornosti. Žalbeno veće konstatuje da se u Optužnici dovoljno konkretno iznosi priroda optužbi protiv njega u vezi s pomaganjem i podržavanjem nečinjenjem, i to u odnosu na zlostavljanje ratnih zarobljenika na Ovčari. Pored toga, Žalbeno veće konstatuje da g. Šljivančanin nije uspeo da pokaže da je njegovoj odbrani nanescena bitna šteta time što, kako on tvrdi, nije dobio obaveštenje.

U vezi s obeležjima krivičnog dela pomaganja i podržavanja nečinjenjem, Žalbeno veće smatra da su uslovi subjektivnog i objektivnog obeležja dela pomaganja i podržavanja nečinjenjem isti kao za delo pomaganja i podržavanja izvršenjem neke radnje. Dakle, nečinjenje mora biti usmereno na pomaganje, podsticanje ili pružanje moralne podrške izvršenju nekog krivičnog dela i mora imati značajan uticaj na izvršenje krivičnog dela (što predstavlja objektivno obeležje, odnosno *actus reus*). Pored toga, pomagač i podržavalac mora znati da njegov propust pomaže izvršenju krivičnog dela glavnog počinioaca i mora biti svestan ključnih obeležja krivičnog dela koje je na kraju izvršio glavni počinilac (što predstavlja subjektivno obeležje, odnosno *mens rea*). Ključno pitanje koje valja utvrditi jeste da li je, na osnovu konkretnih činjenica u nekom predmetu, utvrđeno da je propust da se izvrši zakonska obaveza pomogao, podstaknuo ili pružio moralnu podršku izvršenju krivičnog dela i na njega imao značajan uticaj. Osim toga, Žalbeno veće smatra da pomaganje i podržavanje nečinjenjem implicitno sadrži pretpostavku da je optuženi imao mogućnost da deluje, odnosno da su optuženom bila na raspolaganju sredstva za ispunjenje njegove obaveze.

Što se tiče prirode te obaveze, Žalbeno veće podseća da je već prihvatilo da kršenje obaveze delovanja, koja proizlazi iz zakona i običaja ratovanja, predstavlja osnov za individualnu krivičnu odgovornost. Dužnost g. Šljivančanina da zaštiti ratne zarobljenike proističe iz normi zakona i običaja ratovanja. Detaljnije ću se na to osvrnuti kad budem govorio o drugom osnovu za žalbu tužioca. Stoga Žalbeno veće smatra da njegovo kršenje te obaveze predstavlja osnov za njegovu individualnu krivičnu odgovornost. Shodno tome, drugi osnov za žalbu g. Šljivančanina odbija se u celosti.

U trećem osnovu za žalbu g. Šljivančanin tvrdi da je Pretresno veće pogrešilo kad je zaključilo da ga je g. Mrkšić zadužio za evakuaciju vukovarske bolnice i tako mu poverio zakonsku dužnost da štiti ratne zarobljenike na Ovčari. Žalbeno veće konstatuje da je Pretresno veće, na temelju celokupnih izvedenih dokaza, moglo razumno da zaključi da je g. Šljivančanin imao dužnost da štiti ratne zarobljenike iz vukovarske bolnice shodno odgovornosti koju je na njega preneo g. Mrkšić. Shodno tome, Šljivančaninov treći osnov za žalbu se odbija u celosti.

U četvrtom osnovu za žalbu g. Šljivančanin osporava zaključak Pretresnog veća da je on morao videti zlostavljanje ratnih zarobljenika na Ovčari. Žalbeno veće podseća da je, u vezi s prvom osnovom za žalbu g. Šljivančanina, ustanovilo da on nije uspeo da pokaže da je Pretresno veće na bilo koji način pogrešno primenilo pravo ili utvrdilo činjenično stanje u vezi s njegovim prisustvom na Ovčari poslepodne 20. novembra 1991. i u vezi s hronološkim redosledom događaja tog poslepodneva. U četvrtom osnovu za žalbu g. Šljivančanin ne nastoji da dodatno potkrepi svoje argumente iz prvog osnova za žalbu. Shodno tome, njegov četvrti osnov za žalbu se odbija u celosti.

U svom petom osnovu za žalbu g. Šljivančanin tvrdi da obeležja krivičnog dela pomaganja i podržavanja mučenja ratnih zarobljenika na Ovčari nisu ispunjena.

Prvo, u vezi s pitanjem da li je propust g. Šljivančanina da deluje imao značajnog uticaja na izvršenje krivičnih dela na Ovčari, Žalbeno veće konstatuje da činjenica da drugi oficiri, koji su bili u boljem položaju od njega da obezbede zaštitu ratnih zarobljenika isto tako nisu delovali, sama po sebi ne poništava uticaj propusta g. Šljivančanina da interveniše kako bi sprečio zlostavljanje. Što se tiče tvrdnje g. Šljivančanina da on nije bio odgovoran za bezbednost ratnih zarobljenika držanih na Ovčari i da nije dokazano da je on mogao da spreči zlostavljanje ratnih zarobljenika, Žalbeno veće podseća da je potvrdilo zaključak Pretresnog veća da je g. Mrkšić naredio g. Šljivančaninu da rukovodi evakuacijom i da ga je ovlastio da pritom koristi onoliko vojnih policajaca koliko je bilo potrebno za pratnju ratnih zarobljenika i obezbeđenje njihovog slobodnog prolaza. Žalbeno veće konstatuje da g. Šljivančanin nije uspeo da pokaže nijednu grešku Pretresnog veća u razmatranju pitanja da li je njegov doprinos imao značajan uticaj na zlostavljanje ratnih zarobljenika na Ovčari.

Drugo, u vezi s argumentom g. Šljivančanina da je Pretresno veće pogrešilo kad je konstatovalo da je on morao biti svestan da je njegov propust da izda jasna uputstva vojnoj policiji ili da joj obezbedi pojačanje pomogao izvršenju krivičnih dela, Žalbeno veće smatra da, s obzirom na činjenicu da je g. Šljivančanin video odvijanje zlostavljanja ratnih zarobljenika na Ovčari uprkos prisustvu vojnika JNA, njemu je moralo biti jasno da prisutni oficiri JNA i vojnici ili nisu bili sposobni ili nisu bili spremni da spreče batinanja. Gospodin Šljivančanin je morao znati da je on odgovoran da zaštiti ratne zarobljenike i da raspolaže ovlašćenjima da nešto preduzme. Ako se zna šta je uradio, onda je jedini razuman zaključak da je on znao da njegov propust da bilo šta preduzme kako bi zaštitio ratne zarobljenike pomaže zlostavljanju ratnih zarobljenika od strane pripadnika TO-a i paravojske. Usled toga, Pretresno veće je moglo da zaključi da je g. Šljivančanin imao traženu *mens rea* za pomaganje i podržavanje mučenja. Shodno tome, njegov peti osnov za žalbu se odbija u celosti.

O šestom osnovu za žalbu g. Šljivančanina biće reči na kraju ovog sažetka, u delu koji se odnosi na odmeravanje kazne.

Osvrnuću se sada na tužiočev drugi osnov za žalbu koji je takođe relevantan za g. Šljivančanina.

U svom drugom žalbenom osnovu Tužilac tvrdi da je Pretresno veće pogrešno utvrdilo činjenično stanje i pogrešno primenilo pravo kad je zaključilo da g. Šljivančanin nije odgovoran za pomaganje i podržavanje ubistva 194 osobe, navedene u prilogu Prvostepenoj presudi kao lica ubijena na Ovčari u večernjim časovima 20./21. novembra 1991. godine.

Tužilac tvrdi da je Pretresno veće pogrešilo zato što nije zaključilo da je g. Šljivančanin, u vreme kad je došao na Ovčaru, znao da će pripadnici TO i paravojnih snaga verovatno ubiti zarobljenike. U pogledu *mens rea* kod pomaganja i podržavanja ubistava, Pretresno veće je zaključilo

da je tek po konačnom povlačenju pripadnika JNA s Ovčare uveče 20. novembra 1991. godine postalo izgledno da će ratni zarobljenici biti lišeni života i da je zato moguće da g. Šljivančanin nije predvideo verovatnoću tih ubistava pre nego što je saznao za povlačenje. Žalbeno veće smatra da Pretresno veće nije donelo nerazuman zaključak kad je konstatovalo da su pripadnici JNA, sve dok su bili prisutni, mogli i dalje da budu interventni element dovoljan da se spreči da zlostavljanje od strane pripadnika TO i paravojnih snaga eskalira s fizičkog zlostavljanja na lišavanje života, iako nisu ništa učinili ni da spreče zlostavljanje. Prema tome, nije bio nerazuman zaključak Pretresnog veća da je g. Šljivančanin u datim okolnostima mogao razumno da veruje da pripadnici TO i paravojnih snaga verovatno neće pribeci lišavanju života. Usled toga, Žalbeno veće zaključuje da g. Šljivančanin nije imao potrebnu mens rea za pomaganje i podržavanje ubistva sve dok je verovao da su vojnici JNA ostali na Ovčari.

Žalbeno veće primećuje da Pretresno veće nije iznelo konstataciju ili izvelo zaključak o tome kada je i da li je g. Šljivančanin saznao za naređenje o povlačenju pripadnika JNA tokom noći 20. novembra 1991. godine. Međutim, jedini razuman zaključak koji se može izvesti je taj da je g. Mrkšić, tokom njihovog sastanka po povratku g. Šljivančanina u Negoslavce te noći, rekao g. Šljivančaninu da je on povukao pripadnike JNA koji su štitili ratne zarobljenike na Ovčari. S obzirom na konstataciju Pretresnog veća da g. Šljivančanin nije mogao da zaključi da će zarobljenici verovatno biti lišeni života jer je znao za prisustvo pripadnika JNA, jedini razuman zaključak je da je g. Šljivančanin, saznajući za naređenje o povlačenju vojnika, shvatio da je postalo verovatno da će ratni zarobljenici na Ovčari biti lišeni života.

Isto tako, budući da je znao da će ostavljanje ratnih zarobljenika u rukama pripadnika TO i paravojnih snaga verovatno rezultirati njihovim lišavanjem života, a pošto je bio odgovoran za ratne zarobljenike, g. Šljivančanin je takođe morao shvatiti da će, ako ne preduzme korake da obezbedi kontinuiranu zaštitu ratnih zarobljenika, pomoći pripadnicima TO i paravojnih snaga da počine ubistva. Shodno tome, Žalbeno veće konstatuje da je jedini razuman zaključak taj da je g. Šljivančanin, pošto je saznao za naređenje o povlačenju pripadnika JNA od g. Mrkšića na sastanku u noći 20. novembra 1991, znao da će pripadnici TO i paravojnih snaga verovatno lišiti života ratne zarobljenike i da će, ako on ništa ne učini, njegovo nečinjenje pomoći u ubistvu zarobljenika. Prema tome, Žalbeno veće konstatuje da je g. Šljivančanin, saznajući za naređenje g. Mrkšića o povlačenju pripadnika JNA s Ovčare, stekao mens rea za pomaganje i podržavanje ubistva.

U svom drugom žalbenom osnovu Tužilac takođe osporava zaključak Pretresnog veća da je zakonska obaveza g. Šljivančanina prema zarobljenicima prestala nakon što su, po naređenju g. Mrkšića, poslednji pripadnici JNA povučeni s Ovčare.

Pre razmatranja tačnosti ovog zaključka, korisno je da se ovde podsetimo da Pretresno veće nije donelo zaključak o tome da li je oružani sukob u opštini Vukovar u relevantno vreme bio međunarodnog ili nemeđunarodnog karaktera. Međutim, čak i u kontekstu unutrašnjeg oružanog sukoba, III ženevska konvencija o postupanju s ratnim zarobljenicima merodavna je ako su se strane u sukobu saglasile da će se Konvencija primenjivati. U tom pogledu, Žalbeno veće podseća na instrukcije koje je Posmatračka misija Evropske zajednice dala svojim posmatračima o sprovođenju Zagrebačkog sporazuma, gde stoji da na ratne zarobljenike treba primenjivati Ženevske konvencije. U naređenju izdatom 18. novembra 1991. godine, general-pukovnik Života Panić naredio je da jedinice JNA na vukovarskom području, uključujući OG Jug, treba da se pridržavaju svih aspekata III ženevske konvencije. Pored toga, pukovnik Nebojša Pavković obavestio je posmatrače o instrukcijama generala Rašete da hrvatske snage neće biti evakuisane s ostatkom humanitarnog konvoja nego da će biti zadržane kao ratni zarobljenici i da će se primenjivati Ženevske konvencije. Žalbeno veće smatra da to predstavlja dovoljne dokaze za zaključak da je JNA pristala da hrvatske snage smatra ratnim zarobljenicima i da se primeni III ženevska konvencija.

Po pitanju odgovornosti g. Šljivančanina za dobrobit i bezbednost ratnih zarobljenika u kontekstu III ženevske konvencije, Žalbeno veće podseća da se temeljni princip ugrađen u III ženevske konvencije - da se s ratnim zarobljenicima mora postupati čovečno i da se oni moraju zaštititi od fizičkih i duševnih povreda - primenjuje od trenutka kad padnu pod nadležnost neprijatelja do njihovog konačnog puštanja na slobodu i repatrijacije. Prema tome, odatle proističe obaveza svakog subjekta zaduženog za zaštitu ili nadzor nad ratnim zarobljenicima da obezbedi da njihovo prebacivanje drugom subjektu ne umanjí zaštitu na koju zarobljenici imaju pravo.

Pored toga, premda dužnost zaštite ratnih zarobljenika u prvom redu pripada Sili koja drži ratne zarobljenike, time nije isključena individualna odgovornost. Žalbeno veće, shodno tome, konstatuje da prema III ženevskoj konvenciji svi subjekti Sile koja drži ratne zarobljenike imaju obavezu da štite ratne zarobljenike pod svojim nadzorom. Veće smatra da su svi subjekti Države pod

čijim se nadzorom nađu ratni zarobljenici dužni da zaštite zarobljenike bez obzira da li je ta odgovornost prenesena eksplicitnim ovlašćavanjem, npr. putem zakonodavnog akta ili naređenja pretpostavljenog, ili je posledica toga što se subjekt Države našao u situaciji da *de facto* ima nadzor nad ratnim zarobljenicima jer se, na primer, ratni zarobljenik predao tom subjektu.

Zbog toga Žalbena veće smatra da je g. Šljivančanin imao dužnost da zaštiti ratne zarobljenike držane na Ovčari i da je ta odgovornost obuhvatala obavezu da ne dopusti da ratni zarobljenici pređu u ruke ikome a da se prvo sam ne uveri da im se neće naškoditi. Naređenje g. Mrkšića o povlačenju pripadnika JNA nije ga oslobodilo pozicije oficira JNA. Gospodin Šljivančanin je, kao takav, i dalje bio subjekt Sile koja drži ratne zarobljenike, pa ga je III ženevska konvencija i dalje obavezivala da ratne zarobljenike ne prebacuje drugom subjektu koji im neće garantovati bezbednost. Iz gorenavedenih razloga, Žalbena veće zaključuje da je Pretresno veće pogrešilo kad je zaključilo da je dužnost g. Šljivančanina da zaštiti ratne zarobljenike prema zakonima i običajima ratovanja prestala kad je g. Mrkšić izdao naređenje o povlačenju.

U svetlu ovih zaključaka, Žalbena veće se okreće razmatranju pitanja da li je to što g. Šljivančanin nije delovao kad je saznao za naređenje o povlačenju pripadnika JNA s Ovčare znatno doprinelo ubistvu ratnih zarobljenika od strane pripadnika TO i paravojnih snaga. Žalbena veće mora da bude uvereno van razumne sumnje da je Tužilac pokazao da je g. Šljivančanin svojim nečinjenjem znatno doprineo lišavanjima života i da je, kad se uzmu u obzir greške koje je napravilo Pretresno veće, uklonjena svaka razumna sumnja u pogledu krivice g. Šljivančanina. Žalbena veće s tim u vezi podseća da je implicitan uslov za pomaganje i podržavanje nečinjenjem taj da je optuženi bio u mogućnosti da deluje, ali to nije učinio.

Pretresno veće je zaključilo da je g. Šljivančanin u relevantno vreme ostvarivao nadležnost i ovlašćenja koje mu je g. Mrkšić dodelio za evakuaciju bolnice i da je, kao takav, ostvarivao *de jure* ovlašćenja u odnosu na relevantne snage vojne policije JNA iz OG Jug, a ne na osnovu svog mandata kao organa bezbednosti. Shodno tome, naređenje g. Mrkšića kojim se okončava neka konkretna prenesena dužnost vezana za bezbednost ratnih zarobljenika značilo bi i oduzimanje nadležnosti i ovlašćenja koja je g. Šljivančanin imao nad vojnom policijom 80. motorizovane brigade.

Bez obzira na to, Žalbena veće smatra da je g. Šljivančanin, premda više nije imao *de jure* ovlašćenja nad vojnom policijom razmeštenom na Ovčari, mogao da obavesti vojnu policiju razmeštenu na Ovčari da je naređenje g. Mrkšića protivno primarnoj obavezi zakona i običaja ratovanja da se zaštite ratni zarobljenici i da, prema tome, ono predstavlja protivzakonito naređenje. Izdavanje naređenja vojnoj policiji 80. motorizovane brigade, koje bi bilo protivno Mrkšićevom, zahtevalo bi da g. Šljivančanin prekorači svoja *de jure* ovlašćenja koja su mu bila efektivno oduzeta Mrkšićevim naređenjem o povlačenju. Uprkos tome, protivzakoniti karakter naređenja g. Mrkšića nalagao je da g. Šljivančanin to učini. Žalbena veće smatra da se pod izvesnim okolnostima od oficira može zahtevati da, u granicama u kojima može da deluje, prekorači svoja *de jure* ovlašćenja da bi sprečio protivzakonito naređenje.

Žalbena veće dalje smatra da je g. Šljivančanin mogao pokušati da ubedi g. Mrkšića da obustavi izvršenje naređenja o povlačenju. Da su mu pokušaji da ubedi g. Mrkšića propali, g. Šljivančanin je prilikom svog telefonskog razgovora s Beogradom, kad je tražio da razgovara s generalom Vasiljevićem, mogao da zatraži generalovu pomoć po tom pitanju.

Žalbena veće smatra da bi ubistvo ratnih zarobljenika bilo znatno manje verovatno da je g. Šljivančanin uspeo da obezbedi povratak vojne policije na Ovčaru. Shodno tome, Žalbena veće zaključuje da je Šljivančaninovo neispunjavanje dužnosti prema zakonima i običajima ratovanja znatno doprinelo ubistvu ratnih zarobljenika.

Iz gorenavedenih razloga, Žalbena veće, uz protivno mišljenje sudije Pocara i sudije Vaz, konstatuje da su se stekli svi uslovi za osuđujuću presudu za pomaganje i podržavanje ubistva nečinjenjem, pri čemu je uvereno van razumne sumnje da je Tužilac pokazao da je, kad se uzmu u obzir greške koje je napravilo Pretresno veće, uklonjena svaka razumna sumnja u pogledu krivice g. Šljivančanina.

Sada ću govoriti o žalbama na odmeravanje kazne.

Odmeravanje kazne

Gospodin Mrkšić u svom jedanaestom žalbenom osnovu tvrdi da je Pretresno veće pogrešno razmotrilo otežavajuće i olakšavajuće okolnosti i da se zakoni bivše Jugoslavije o kažnjavanju lica

osuđenih za slična krivična dela nikada ne bi odnosili na pomagače, već samo na izvršioce takvih krivičnih dela, te da je zato njegova kazna "prestroga i nepravedna".

Žalbeno veće odbija navode kojima g. Mrkšić osporava ocenu otežavajućih i olakšavajućih okolnosti koju je dalo Pretresno veće i konstatuje da g. Mrkšić nije ukazao ni na jednu primetnu grešku koju je Pretresno veće napravilo u razmatranju opšte prakse odmeravanja kazni u bivšoj Jugoslaviji. Prema tome, jedanaesti žalbeni osnov g. Mrkšića u potpunosti se odbacuje.

Tužilac u svom četvrtom žalbenom osnovu tvrdi da je Pretresno veće pogrešilo jer je g. Mrkšiću izreklo "očigledno neadekvatnu" kaznu pošto dovoljna težina nije pridata ulozi i odgovornosti g. Mrkšića, kao ni težini njegovih krivičnih dela, odnosno pomaganju i podržavanju mučenja i okrutnog postupanja prema otprilike 200 zarobljenika držanih na Ovčari, kao i pomaganju i podržavanju ubistva njih 194. Shodno tome, on traži da se g. Mrkšiću poveća kazna.

U pogledu uloge i odgovornosti g. Mrkšića, Žalbeno veće zaključuje da je Pretresno veće propisno razmotrilo njegov položaj i ulogu u kontekstu toga kako je doprineo počinjenju krivičnih dela, kao i u kontekstu ocenjivanja da li njegovo ponašanje kao oficira može da se uzme u obzir kao olakšavajuća okolnost. Argumenti Tužioca se odbacuju.

U pogledu navoda Tužioca da Pretresno veće nije pridalo dovoljan značaj "objektivnoj težini" krivičnih dela, premda se kod ocenjivanja težine nekog krivičnog dela, pored težine ponašanja optuženog, razmatra i ozbiljnost osnovnih krivičnih dela, Žalbeno veće naglašava da se težina krivičnog dela ne odnosi na "objektivnu težinu" nekog dela. U vezi s argumentom Tužioca da je Pretresno veće pogrešilo jer je uzelo u razmatranje samo one slične predmete koji su se ticali masovnog lišavanja života, a ne i predmete koji su se ticali mučenja ili okrutnog postupanja, Žalbeno veće podseća da je u ovom predmetu Pretresno veće izjavilo da ne može da "navede neki predmet iz prakse Međunarodnog suda za koji se može reći da se odnosi na isto krivično delo i suštinski iste okolnosti kao u ovom predmetu". Shodno tome, ono se nije "bavi[lo] poređenjem s ranije donetim odlukama o kazni" već je ukazalo na svoju obavezu da odmeri kaznu koja će odgovarati konkretnim okolnostima ovog predmeta. Žalbeno veće zaključuje da Tužilac nije uspeo da pokaže da je Pretresno veće zanemarilo prethodne slične predmete.

Žalbeno veće dalje primećuje da je Pretresno veće bilo svesno svojih obaveza prema članu 24(2) Statuta da uzme u obzir težinu krivičnog dela pri odmeravanju kazne. Prvostepena presuda je puna detaljnih zaključaka koji se tiču težine osnovnih krivičnih dela, uključujući zlostavljanje na Ovčari i kasnije pogubljenje najmanje 194 zarobljenika i njihovo zakopavanje u masovnu grobnicu.

58. Podsećajući na ove zaključke, Pretresno veće je osudu g. Mrkšića za ubistvo, mučenje i okrutno postupanje uzelo u obzir prilikom ocenjivanja težine krivičnih dela. Žalbeno veće ističe da se Prvostepena presuda mora čitati kao celina. Pominjanje osnovnih krivičnih dela u poglavlju o odmeravanju kazne i detaljni zaključci Pretresnog veća u tekstu Prvostepene presude o stravičnim uslovima u kojima su držani ratni zarobljenici tokom celog posledodneva, prirodni zlostavljanja kojim su bili podvrgnuti i načinu na koji je njih 194 ubijeno, sve to pokazuje da je težina osnovnih krivičnih dela bila propisno uzeta u obzir u fazi odmeravanja kazne. Međutim, Žalbeno veće ne može da utvrdi kako je Pretresno veće odvagalo posledice mučenja po žrtve i njihove porodice i da li je i u kojoj meri uzelo u obzir posebnu ranjivost zarobljenika. Uprkos tome, Žalbeno veće zaključuje da kazna zatvora u trajanju od 20 godina koju je izreklo Pretresno veće nije toliko nerazumna da bi se moglo zaključiti da Pretresno veće nije valjano ostvarivalo svoja ovlašćenja. Prema tome, Tužilac nije pokazao da je Pretresno veće napravilo neku primetnu grešku u ostvarivanju svojih ovlašćenja izrekavši kaznu koja ne odražava težinu krivičnih dela koja je g. Mrkšić pomagao i podržavao.

U svetlu dosad iznesenog, Žalbeno veće u celosti odbacuje četvrti žalbeni osnov Tužioca.

Osvrnuću se sada na žalbe u vezi s **kaznom Veselina Šljivančanina**.

Gospodin Šljivančanin u svom šestom osnovu za žalbu tvrdi da je Pretresno veće pogrešilo u oceni njegove uloge i odgovornosti u odnosu na mučenje ratnih zarobljenika na Ovčari, zaključivši da je on bio neposredno odgovoran za ratne zarobljenike; da je pogrešilo kad je njegovo angažovanje da spreči predstavnike međunarodne zajednice da dobiju pristup bolnici 20. novembra 1991. uzelo u obzir kao otežavajuću okolnost; da je pogrešilo propustivši da uzme u obzir njegovo dobro ponašanje i vladanje kao olakšavajuću okolnost; i da nije valjano uzelo u obzir praksu odmeravanja kazni u bivšoj Jugoslaviji.

Što se tiče zaključka Pretresnog veća da je on bio neposredno odgovoran za ratne zarobljenike, Žalbeno veće konstatuje da g. Šljivančanin nije pokazao da je izraz koji je upotrebilo Pretresno veće, odnosno "neposredno odgovoran", u neskladu s prethodnim zaključcima Veća u vezi s odgovornošću za ratne zarobljenike na Ovčari. Njegovi argumenti se odbijaju.

Što se tiče angažovanosti g. Šljivančanina na sprečavanju predstavnika međunarodne zajednice da dobiju pristup bolnici 20. novembra 1991, Žalbeno veće smatra da nije jasno da li je Pretresno veće taj faktor uzelo u obzir kao otežavajuću okolnost. Žalbeno veće se stoga nije uverilo da je Pretresno veće učinilo приметnu grešku u vršenju svojih diskrecionih ovlašćenja. Shodno tome, argumenti g. Šljivančanina se odbijaju.

Što se tiče argumenta g. Šljivančanina da je Pretresno veće pogrešilo propustivši da njegovo dobro ponašanje i vladanje uzme u obzir kao olakšavajuću okolnost, Žalbeno veće primećuje da je Pretresno veće prilikom odmeravanja njegove kazne uzelo u obzir dokaze o njegovom dobrom karakteru. Žalbeno veće konstatuje da g. Šljivančanin tokom suđenja nije izneo nikakve argumente u vezi s odmeravanjem kazne. Shodno tome, njegovi argumenti se odbijaju.

Žalbeno veće takođe odbacuje argumente g. Šljivančanina kojima on osporava način na koji je Pretresno veće uzelo u obzir opštu praksu odmeravanja kazni u bivšoj Jugoslaviji.

S obzirom na gorenavedeno, šesti osnov za žalbu g. Šljivančanina se odbija u celosti.

Tužilac u svom trećem osnovu za žalbu tvrdi da je zatvorska kazna u trajanju od pet godina, koju je Pretresno veće izreklo g. Šljivančaninu, očigledno neodgovarajuća budući da ulozi i odgovornosti g. Šljivančanina nije pridata dovoljna težina, a da dovoljna važnost nije pridata ni "objektivnoj težini" krivičnih dela. Tužilac takođe tvrdi da kazna u trajanju od pet godina nema vrednost odvratanja u odnosu na ljude koji će se ubuduće naći u sličnoj situaciji. Tužilac traži da se g. Šljivančaninu poveća kazna u rasponu od 15 do 25 godina zatvora.

Što se tiče uloge i odgovornosti g. Šljivančanina, Žalbeno veće primećuje da je Pretresno veće valjano razmotrilo kako su uloga i odgovornost g. Šljivančanina doprineli počinjenju okrutnog postupanja i mučenja ratnih zarobljenika. Žalbeno veće dalje primećuje da se Pretresno veće, dok je razmatralo njegovu ulogu i odgovornost u delu posvećenom odmeravanju kazne, potrudilo da ponovi svoje zaključke u vezi s tačnim obimom odgovornosti g. Šljivančanina.

Što se tiče težine dela u osnovi mučenja i okrutnog postupanja s ratnim zarobljenicima, Žalbeno veće prvo napominje da Pretresno veće u delu Prvostepene presude posvećenom odmeravanju kazni nije detaljno razmotrilo razmere i okrutnost zločina. Međutim, svuda u tekstu Prvostepene presude Veće je iznosilo niz konstatacija koje potvrđuju stravično mučenje i okrutno postupanje prema ratnim zarobljenicima. Pretresno veće je ustanovilo da su premlaćivanjima naneti težak bol i patnja i da su uslovi zatočeništva na Ovčari, uključujući atmosferu straha i stalnu pretnju nasiljem, prouzrokovali teške duševne ili fizičke patnje. S tim u vezi Žalbeno veće primećuje da je dugotrajna fizička, psihička i emotivna patnja neposrednih žrtava relevantna za težinu krivičnih dela.

Žalbeno veće napominje da je Pretresno veće ukazalo na to da je svesno da se prilikom ocenjivanja težine krivičnog dela u obzir mogu uzeti ukupne posledice zločina po žrtve i njihove porodice. Konkretno, Pretresno veće je navelo sledeće:

Osim veoma malog broja lica koja su bila podvrgnuta okrutnom postupanju ili mučenju, sve žrtve krivičnih dela u ovom predmetu ubijene su datog dana. Za njih su posledice bile konačne. Članovi uže porodice su ostali bez svojih najdražih. U skoro svim slučajevima bol i patnja prouzrokovani takvom tragedijom pogoršani su neizvesnošću u vezi sa sudbinom koja je zadesila te žrtve.

U delu Prvostepene presude posvećenom odmeravanju kazne Pretresno veće se nije konkretno pozvalo na posebnu ranjivost ratnih zarobljenika u vreme izvršenja krivičnih dela i posledice koje su ta dela po njih imala, no konstatacije Pretresnog veća s tim u vezi iznose se u celom tekstu Prvostepene presude. Žalbeno veće primećuje da je Pretresno veće svoje razmatranje ukupnih posledica po žrtve i njihove porodice, što sledi iz paragrafa koji sam upravo citirao, usredsredilo na činjenicu da je većina žrtava nakon mučenja ubijena. Pretresno veće u delu Prvostepene presude posvećenom odmeravanju kazne nije izričito razmotrilo posledice koje je samo mučenje imalo po žrtve ili njihove porodice. Kako je g. Šljivančanin proglašen krivim samo za pomaganje i podržavanje mučenja ratnih zarobljenika, iz Prvostepene presude nije potpuno jasno na

koji je način Pretresno veće prilikom odmeravanja njegove kazne ocenilo ukupne posledice mučenja po žrtve i njihove porodice.

Iako Žalbeno veće prihvata da Prvostepena presuda, uzeta u celini, sadrži mnogobrojne konstatacije iz kojih sledi da su, s obzirom na ubistva ratnih zarobljenika, bliski članovi porodica ostali bez svojih najdražih i da je u gotovo svim slučajevima teskoba i patnja usled takve tragedije dodatno otežana neizvesnošću u vezi sa sudbinom koja je zadesila žrtve, Žalbeno veće nije u stanju da utvrdi kakvu je težinu Pretresno veće pridalo posledicama mučenja po žrtve i njihove porodice, odnosno da li je i u kojoj meri razmotrilo posebnu ranjivost zarobljenika dok je odmeravalo kaznu za g. Šljivančanina. Te zločine karakterisala je krajnja okrutnost i brutalnost prema ratnim zarobljenicima, od kojih su neki možda već bili ranjeni budući da su odvedeni iz vukovarske bolnice; ti ljudi bili su zaštićeni normama međunarodnog humanitarnog prava s obzirom na svoj status i posebnu ranjivost.

S obzirom na gorenavedeno, Žalbeno veće konstatuje da je prilikom vršenja diskrecionih ovlašćenja Pretresnog veća došlo do primetne greške u izricanju kazne. Iako Pretresno veće nije pogrešilo u svojim činjeničnim zaključcima, što se tiče zaključaka Pretresnog veća o težini krivičnih dela, a posebno što se tiče posledica mučenja po žrtve i njihove porodice, posebne ranjivosti zarobljenika i izuzetno velikog broja žrtava, Žalbeno veće konstatuje da je zatvorska kazna u trajanju od pet godina toliko nerazumna da se može zaključiti da Pretresno veće očigledno nije valjano primenilo svoja diskreciona ovlašćenja. Žalbeno veće stoga konstatuje da zatvorska kazna u trajanju od pet godina adekvatno ne odražava stepen težine krivičnih dela koja je počinio g. Šljivančanin.

I konačno, što se tiče tvrdnje tužioca da kazna izrečena g. Šljivančaninu treba da onima koji su na položajima vlasti ukaže na to da će njihov propust da izvrše svoje dužnosti biti kažnjen na odgovarajući način, iako se Pretresno veće nije konkretno pozvalo na odvratanje dok je razmatralo faktore koje je uzelo u obzir prilikom odmeravanja kazne g. Šljivančaninu, Žalbeno veće konstatuje da se, budući da je odvratanje ranije pomenulo kao jedan od "prvenstvenih ciljeva odmeravanja kazne", može pretpostaviti da je Veće to uzelo u obzir prilikom odmeravanja njegove kazne.

Pročitacu sada celi tekst dispozitiva presude Žalbenog veća. Gospodine Mrkšiću, g. Šljivančanine, molim vas da ustanete.

Dispozitiv

Iz gorenavedenih razloga, **ŽALBENO VEĆE,**

NA OSNOVU člana 25 Statuta i pravila 117 i 118 Pravilnika;

IMAJUĆI U VIDU pisane podneske strana u postupku i argumente koje su one predočile na pretresu u žalbenom postupku održanom 21. i 23. januara 2009;

ZASEDAJUĆI na javnoj sednici;

PRIHVATA, delimično, prvi osnov za žalbu tužioca u delu u kojem se tvrdi da je Pretresno veće pogrešno primenilo pravo kad je zaključilo, da za svrhe člana 5 Statuta, pojedinačne žrtve zločina protiv čovečnosti moraju biti civili;

ODBIJA prvi osnov za žalbu tužioca u svakom drugom pogledu;

POTVRĐUJE oslobađajuće presude izrečene Veselinu Šljivančaninu i Miletu Mrkšiću po članu 5 Statuta;

PRIHVATA, većinom glasova, drugi osnov za žalbu tužioca;

PONIŠTAVA, uz izdvojeno mišljenje sudije Vaz, oslobađajuću presudu izrečenu Veselinu Šljivančaninu po tački 4 Optužnice i

PROGLAŠAVA, na osnovu članova 3 i 7(1) Statuta, uz izdvojeno mišljenje sudije Pocara i sudije Vaz, Veselina Šljivančanina krivim po tački 4 Optužnice za pomaganje i podržavanje ubistva 194 osobe, navedene na spisku priloženom Prvostepenoj presudi;

PRIHVATA, delimično, treći osnov za žalbu tužioca u delu u kojem se navodi da zatvorska kazna u trajanju od pet godina ne odražava adekvatno stepen težine krivičnih dela počinjenih od strane Veselina Šljivančanina;

ODBIJA žalbu tužioca u svakom drugom pogledu;

ODBIJA žalbu Mileta Mrkšića u celosti;

POTVRĐUJE osuđujuće presude izrečene Miletu Mrkšiću po tačkama 4, 7 i 8 Optužnice;

ODBIJA žalbu Veselina Šljivančanina u celosti;

POTVRĐUJE osuđujuću presudu izrečenu Veselinu Šljivančaninu po tački 7 Optužnice;

POTVRĐUJE zatvorsku kaznu u trajanju od 20 godina izrečenu Miletu Mrkšiću, pri čemu se prema pravilu 101(C) Pravilnika uzima u obzir vreme već provedeno u pritvoru;

PONIŠTAVA zatvorsku kaznu u trajanju od pet godina, koju je Veselinu Šljivančaninu izreklo Pretresno veće, i većinom glasova, uz izdvojeno mišljenje sudije Pocara i sudije Vaz,

IZRIČE kaznu od 17 godina, pri čemu se prema pravilu 101(C) Pravilnika uzima u obzir vreme već provedeno u pritvoru;

NALAŽE, u skladu s pravilom 103(C) i pravilom 107 Pravilnika, da Mile Mrkšić i Veselin Šljivančanin ostanu u pritvoru Međunarodnog suda sve dok se ne privedu kraju pripreme za njihovo prebacivanje u državu u kojoj će izdržavati svoje kazne.

Sudija Fausto Pocar prilaže delimično izdvojeno mišljenje.

Sudija Andréia Vaz prilaže delimično izdvojeno mišljenje.

Gospodine Mrkšiću, g. Šljivančanine, možete sestati.

Sada molim sekretara da primerke presude dostavi stranama u postupku. Sednica Žalbenog veća Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju je završena.

*****